

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Feltétlen szerkesztő: Kulinyánszky Gyula.	Kiadó lap tulajdonos: Csiszós József.	Egyesületi ára 4 fillér.	
Helyben: Negyedévre	3 hónapra			Szerkesztőség és kiadókiváltai:	
Egész évre:	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275	
Időkre: Negyedévre	5 "				
Egész évre:	20 "				

A debreceni szabadelvűpárt intéző bizottsága június 29-én délután 3 órakor az Arany Bika emeleti cukrásztermében ülést tart, melyre az intéző bizottság összes tagjait tisztelettel meghívja
az elnökség.

A debreceni szabadelvű párt városi közgyűlési tagjait tisztelettel felkérjük, hogy 1904. június 29-én délután 5 órakor az Arany Bika földszinti kisebbik éttermében tartandó értekezleten teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

A debreceni szabadelvű párt elnöksége.

A külkereskedelmi szerződések.

— jun. 26.

Mialatt a képviselőház újból beletévedt a közjogi természetű vitakérdések meddő utvesztőjébe, Tisza István miniszterelnök Bécsben két napon át fontos megbeszélésekkel folytatott Koerber miniszterelnököt és Goluchowski gróf külügyminiszterrel a külkereskedelmi szerződések megkötésének eshetőségéről és módzatairól.

A külkereskedelmi szerződések megnyitását évek óta huzzuk-vonjuk. Meg van rá az alapos okunk. Köz ismerteti ugyanis, hogy a míg a velünk szemben álló tárgyaló felek új, célszerű vámtarifákban megteremtették a maguk számára a tárgyalás alapját, addig mi mindezideig teljesen képtelenek voltunk új, a tárgyalások sikerének előfeltételül szolgáló tarifát a monarchia vámterülete részére tető alá hozni. A két kormány már a Széll-regime alatt tisztába jött az új autonom tarifa tervezeteivel. A terjedelmes munkálat a parlamentek előtt van, ám elintézésükre eddigelé sor nem került.

A kereskedelmi tárgyalásokat azonban tovább nem halaszthatván, a két kormány a reájuk bízott nagy gazdasági érdekek védelmében az egyedül rendelkezésére álló utat követte: reá helyezkedett az új tarifa elvi alapjára és megindította a tárgyalásokat.

E pillanatban kellőközépén vagyunk a tárgyalásoknak és az érdeklődés előterében a német és az olasz szerződés kötésére irányuló tanácskozások állanak. A mi első sorban is a német birodalommal folytatott tárgyalásokat illeti, ezek abban a stádiumban vannak, hogy a tárgyaló felek három hét alatt átve ént az anyagot, teljesen tisztában vannak az egymás szándékaival. A magyar és osztrák kiküldöttek hazaérkezvén, benyomásaikról terjedelmes jelentésben számoltak be kormányaiknak. Tagadhatatlan dolog, hogy az első olvasás a felfogásoknak nagy ellentétét tette nyilvánvalóvá. De erre el is voltunk készülve. Az sem lep meg tulságosan, hogy az ellentétek egyik főokát az a kivitelünket bénító eljárás képezi, melyben az állatforgalmat óhajtják részesíteni a német részről.

Elismerjük a német agráriusok hatalmas bejolyását a birodalmi politika alakulására és így csak természetesnek tartjuk, ha agrár oldalról a német állattenyésztés érdekét rovasunra óhajtják erősíteni. Mindazonáltal vezető államférfiaink nem látnak áthidalhatatlan nehézségeket. Németországnak ugyanis fontos ipari kiviteli érdekei is vannak. És Magyarország, a maga fejletlen ipara folytán és csengő aranyvalutájával olyan kintinó és kezes fogyasztója a német ipari termékeknek, hogy gyakorlati érzékű szomszédaink nem fogják feláldozni ezt a nagy jövedelmi forrást, mely szükségképen

veszendőbe megy számukra, ha az agrár természetű produktumok kivitelének megnehezítése által bennünket retorzióra kényszerítenek, Beavatottak félévi időközre teszik a szerződés akadályainak elhárítását.

Az olasz szerződést egyetlen kérdés uralja. A borvám klauszula kérdése — úgy értesülünk, azonban hogy ez a kérdés immár megoldottnak tekinthető. A tárgyalások minden fázisát ismerő férfiú ajkáról való az a nyilatkozat, hogy az olasz szerződés megkötésének a borvám záradék akadályát többé nem képezi.

Tisza István gróf bécsi útját úgy véljük, első sorban az eddigi német tárgyalások eredménye tette szükségessé.

De bizonyos fontos szerepe van a bécsi megbeszélésekben a taktikai és kronológia szempontoknak is, melyek szerint a külállamokkal a további tárgyalásokat folytassák.

Közig. bizottság ülése.

— A városi csendőrség —

— június 26.

A város közigazgatási bizottsága tegnap délután 3 órakor rendkívüli ülést tartott, melyen Domahidy Elemér főispán elnökölt.

A bizottság tagjai közül megjelentek Kovács József, Lengyel Imre, Faust Elek, Galáffy János, Szilágyi Imre, dr. Kola János, Rickl Antal, dr. Fejér Ferenc, Horváth István, Magoss György dr., Csánky Viktor, Latinovics Mihály, Pálffy Gábor és Vecsey Imre főjegyző.

Domahidy Elemér megnyitja az ülést, üdvözli a bizottságot és fölemlíti, hogy a rendkívüli ülés egyetlen, a meghívóban jelzett tárgya.

Galánffy János kir. indítványa a városi rendőrszolgálatra csendőrség, alkalmazásáról.

Vecsey Imre főjegyző felolvassa a kir. ügyész javaslatát, melyben a kir. ügyész alaposan és részletesen ki-

TOLNAI DANIEL Debrecen Piac-utca 49 szám
a főpostával szemben, o

ajanlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

fejt és bizonyítja, hogy a városi rendőrség mai szervezetében képtelen feladatát teljesíteni s nem áll a városhoz méltó magaslapon. Elismeréssel szól a rendőrség tisztviselőiről és vezetőiről; de adatokkal, példákkal mutatja ki, hogy a rendőrség kiképzése hiányos, a fegyelem laza, a hivatottság a legesekélyebb mértékben sem észlelhető és a rendőrhatalomnak nem áll rendelkezésére sem kellő erő, sem megfelelő anyag, hogy hivatását teljesítse. A közbiztosság állapota Debrecenben olyan rossz, hogy arról bírálatot nem is lehet mondani. Abban tehát mindenki egyetért, hogy a mai állapot tovább a város veszedelme nélkül fenn nem tartható. Ha volna is remény a szervezet teljes átalakítására, elvi okoknál fogva még akkor is kívánatosabb, hogy a helyi rendészet és közigazgatási teendők kivételével a szigorú katonai fegyelem alatt álló, kiképzett csendőrségre bízassék a közbiztonsági szolgálat. A pénzügyi szempontokat mellőzi, mert ezeknél magasabb szempontok kívánatosak teszik, hogy a bűnügyi szolgálat és az élet és vagyon biztosság felett való hivatásos őrködés teljesen a csendőrségre bízassék. Főlemli, hogy a részletes terv az alaposan előkészített javaslat szerint, a használható elemeket a rendőrségtől átvenné a csendőrség és a helyi rendészeti szolgálatot továbbra is 28 gyalog és lovas rendőr látná el.

Domahidy Elemér főispán a kir. ügyész előterjesztésének felolvasása után felhívja Vecsey Imre főjegyzőt, hogy olvassa fel a bizottság javaslatát.

Vecsey Imre főjegyző felolvassa a határozati javaslatot, mely szerint a bizottság örömmel üdvöli az indítványt és kimondja, hogy a város legközelebbi közgyűlése elé terjeszti azt a konkrét javaslatot, hogy a város alkalmazzon városi csendőrséget és erre vonatkozólag a m. kir. kormányval a szerződést haladéktalanul kösse meg.

Galánffy János kir. ügyész újabb részletekkel világítja meg indítványát. A törvények alapján kifejti, hogy a rendőrkapitányság a bűnügyi vizsgálatot továbbra is kezében tartja, de a jogi tudást, alaposabb képzettséget nem igénylő elővizsgálatot, különösen az ismeretlen tettesek kutatását egészen a csendőrségre bízhatná.

A csendőrség különösen ez utóbbiban páratlan fejlettségű, fürge, ügyes, arbiózus, fáradhatatlan és miert rendszeresen fegyelmezett, kioktatott szervezet igazi nagy szolgálatokat végezhetne a közbiztonság érdekében.

Dr. Fejér Ferenc ellene van a javaslatnak. Elismeri, hogy rendőrségünk mai szervezetében rossz és feladatát nem bírja teljesíteni. De ebből nem az következik, hogy adjuk ki a kezükből a korlátlan intézkedési jogot, vezessük be békés polgáraink közé az utcára a csendőrszuronyt és autonómiánk fejlődéséért vessük oda rendészetünket a kormányhatalomnak. Ő a maga részéről igenis lehetségesnek tartja, hogy a rendőrséget feladata magaslataira emeljük. Ki kell a legénységet, jobban kell fizetni, alkalatlan elemeket jó anyaggal

főlszerelni s ha a fegyelem rendszerszerűsége, a rendőrség kiképezve lesz, semmi szükség állami csendőrséget alkalmazni. Igyekezik kimutatni, hogy az önkormányzati jogot feladjuk, ha csendőrséget szerződünk. Nagyobb zavargások esetén a csendőrség is katonai karhatalmat lesz kénytelen igénybe venni. A bűnesetek szaporításával azt is lehetne demonstrálni hogy azok a csendőrség itt működése óta szaporodtak. Ő első sorban a polgári jogokat, a közsabadságot félti és védelmezi s reméli, hogy a terv nem valósul meg.

Szilágyi Imre azt remélte, hogy e szükséges javaslat ellen senki se fog felszólalni. Nagyon sajnálja, hogy Fejér Ferencet tévedése ily felszólásra vezette. Kimutatja, hogy a közigazgatási bizottság hatáskörébe vág a közbiztonsági ügyekben való felszólalás és javaslatot el. A kir. ügyész szakértő s legalaposabban ismeri a kérdést. Az ország jóléte a városok felvirágzásától függ. E téren két főkéllék: a közegészség és a közbiztosság ügye. Az a kifogás, hogy rendőroket oktassuk ki alaposan, tarthatatlan, mert a rendőrség szervezete erre nem alkalmas. A csendőrség országos hírű jeles fegyelmezettsége már ki van próbálva és ez biztosítja a város közönségét, hogy egyik legfőbb érdekének gondozása megbízható kezekbe kerül. Autonómiát emlegetni nevet éges: ezt a kérdést egy hajszállal sem érinti. Ha az ország összes rendőrségei államosítva lesznek, ez lesz a városok érdekében az élet és vagyon biztosság szempontjából a legideálisabb állapot.

Dr. Kola János szintén a csendőrség mellett szól. Az alkotmányos kormánytól nincs ok félteni az autonómiát azon a réven, hogy a rendőrszolgálat kormányközegek kezébe kerül. A mi rendőrközégeinket soha se leszünk képesek egy kiképezni, mint a katonailag fegyelmezett csendőrséget. Melegen üdvözlő s elfogadja a kir. ügyész indítványát.

Galánffy János kir. ügyész a leg-határozottabban megcáfolja Fejér Ferenc állításait. Bebizonyítja, hogy az ország öt városában, de magában Debrecenben is (a külterületeken) évek óta működik a csendőrség és soha senki egyetlen esetet sem panasztott fel, hogy a csendőrség a városi autonómiát sértette volna. ARIA a további bizonyítékára, hogy a bűntettek rohamosan szaporodnak, kimutatja, hogy éppen olyan bűnesetek ezek, melyeket a lesikeresebben üldöz és derít fel a csendőrség, míg ellenben a városi rendőrség tehetetlen ezekkel szemben.

Dr. Fejér Ferenc újabb felszólalásában végzetesnek nevezi az indítványt. Újabb érveket hoz fel a csendőrség ellen felemlíti, hogy a Szabadság azt írta, hogy amiatt bosszorkányok nincsenek, épp úgy autonómiánk sincs, tehát ne beszéljünk róla. De autonómiánk talán meg van és ezt védenünk kell. (Megjegyezzük, hogy Fejér dr. ur rosszul olvasott. Mi nem azt írtuk, hogy a csendőrség alkalmazásában autonómia-sévelme nincsen! Végül sőtét háttérrel emleget, melyben nem tudja mit lát. Ugy tapasztalja,

hogy mi már a rendőrség országos államosítása előtt gyanus mohósággal áldozzuk fel önállóságunkat.

Dr. Magoss György megvédi s bebizonyítja a közigazgatási bizottság e téren való illetékes hatáskörét. És kimutatja, hogy az autonómia a különleges helyi érdek önálló intézeti joga. De az élet és vagyon biztosság nem specialis helyi érdek, hanem országos érdek, állami feladat. A rendészet terén bőven megmarad helyi autonóm joguk. A közbiztosság fentartása oly közös állami érdek, melynek kielégítése nemcsak nem csorbitja az önkormányzati jogot, hanem a helyi rendészet terén bővebb alkalmat nyújt autonóm jogaink gyakorlására.

Kovács József polgármester határozottan a csendőrség alkalmazása mellett van. Helyesnek tartja, hogy a bizottság alaposan megvitassa a kérdést. Egyes okokat nem tart a javaslatban kimerítőnek. De igenis tud nagyon sok okot arra, hogy rendőrségünk mai szervezete nem alakítható át olyanúá, hogy a kívánt rendat fentartassa. Talán nagy anyagi áldozatokkal, a személyi érdekek teljes mellőzésével, gyökeres átalakítással lehetne remélni, hogy rendőrségünk feladata magaslataira emeltessék. De ezzel szemben a csendőrségben készen kapjuk a jó anyagot. Előnyünk lesz e mellett, hogy anyagi hozzájárulásunk az általános államosításig te csekélyebb lesz, míg azután az államosítás esetén teljesen állami alapokból fedeznék a költségeket. Reméli, hogy a tanács a csendőrséggel kötendő szerződés pontjainak megállapítása alkalmával a város anyagi érdekeit meg fogja óvni.

Vecsey Imre melegen támogatja az eszmét. A közbiztosság eminens állami feladat, mely mellett a helyi rendészet terén összes autonóm jogaink csorbitatlanul épségben maradnak. Rendőrségünk rendszere sem fegyelme nincs, ezeken a bajokon még rendkívüli áldozatokkal is alig lehetne segíteni.

Domahidy Elemér erre Fejér Ferenc kívánságára szavazásra bocsátja a kérdést. Egyedül Fejér Ferenc marad ülve, a többi összes tagok örömmel elfogadja a javaslatot.

A közigazgatási bizottság határozata szó szerint a következő:

Határozat.

A közigazgatási bizottság már több ízben tette bírálatá tárgyává a Debrecen városi rendőrségénél fenforgó hiányokat és nem egy ízben tett javaslatot a városi tanácshoz e hiányok megszüntetése és pótlása iránt. Az utóbbi időben előfordult események ezeket az észrevételeket és javaslatokat még jobban beigazolják, ma már teljes meggyőződéssel állíthatja a közigazgatási bizottság, hogy a városi rendészet mai szervezetében nemcsak minálunk, de bárhol az országban céljának, a tőle várt kötelességek teljesítésének a legjobb igyekezet és akarat mellett is megfelelni nem képes. Eppen ezért, most a hiba magában a rendszerben, a legénység nem kellő kiképzésében, a figyelem lazaságában és a vezetésnek magából a rendszerből fo-

Mihalovits J. gyógyszertárában a „Kigyofoz“ Debrecen, főtér, a városházzal szemben

ajánlja Harmat areporát (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arcot. Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arc- vagy rizsporról. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arcot üdévá, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható színben: fehér, rózsza, erém színben) mintadoboz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő areporait: Berlini Felpouder (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. 60 fillér. Velupouder (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

lyó gyengeségében és nem az egyénekben rejlik: nem késik kifejezést adni a közigazgatási bizottság annak a meggyőződésének, hogy a rendszer további fentartása mellett és fokozottabb áldozatok dacára is, a cél, t. i. közrend, közésend, az élet és vagyon biztosság kellő megővése és megvédése elérve nem lesz. E meggyőződésből kiindulva üdvözlö a kir. ügyész indítványát és azt teljes egészében magáévá teszi és elfogadja. Egyben pedig elhatározza, hogy megkeresi Debrecen sz. kir. város törvényhatósága bizottsági közgyűlését és kéri, hogy a m. kir. esendőségnek a város belterületére mielőbb behozatalát mondja ki; határozza el, hogy a közbiztossági szolgálatnak a város belterületén a esendőség által való ellátása tárgyában a szerződés az 1882 évi X. t. c. 4 ik §-ának megfelelően a m. kir. belügyi kormánnyal megkötessék.

Miről Debrecen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlését a királyi ügyészi indítvány áttétele mellett jegyzőkönyvi kivonaton értesítetik.

Kelt Debrecen sz. kir. város közigazgatási bizottságának 1904 június 25-én tartott üléséből.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

— Sajáttudósítónktól. —

Budapest, 1904. jun. 25.

A költségvetési vita harmadik napján alig tizedrésze a képviselőknek van jelen.

Az ülésen Feilitich Artur báró elnökölt. Az ülés az elnöki előterjesztésen kezdődött.

Tisza István gróf miniszterelnök be-terjesztett törvényjavaslatot Győrsziget, Révtelek községek választókerületi átkebelzéséről.

Mayer Károly a mentelmi bizottság elbádoja több mentelmi ügyről tett jelentést.

Megedüs Loránd a pénzügyi jelentést terjesztette elő az osztrák államvasutaknak visszafizetendő tíz millió koronáról.

Az indítvány és interpellációs könyvben újabb bejegyzés nem volt, s így a napirendre tértek át, a költségvetés folytatási tárgyalására.

Szederkényi Nándor határozati javaslaton kezdte, a mely szó szerint való szövegében így hangzik:

A jelen kormány úgy közjogi, mint nemzeti és közgazdasági politikája olyan visszaesést mutat fel, mely magyar nemzeti létünket végveszedelemmel fenyegeti, a mennyiben míg egyrészt az ország erejét túlhaladó hadügyi követeléseket tüntetően pártolja és magáévá teszi, másrészt az 1867-es törvényekben is biztosított magyar hadsereget az osztrák közö- ségbe nemcsak beolvasztani, de ezen magyar hadseregünkben magyar nyelvünk, zászlóink, jelvényünk, miat állami szu- vernitásunknak érvényesülését is gátolni törekszik. Sőt legújabbán tételes törvé- nyeink dacára Magyarország külügyi és kereskedelmi ügyeivel megbízott külügyi

és komulátusi hivatalok hivatalnokainak az ország hatóságaival történt érintkezési nyelvük a magyar kizárásával a németet kívánja felerősöskolni. Gazdasági politikája pedig gazdasági önállóságunk elő feltételét biztosító 1899. XXX. t. cikk félretolásával minden áron a közös vám- terület fentartását célozza. Ennél fogva mondja ki a ház, hogy a költségvetést nem fogadja el.

A mikor ezt a határozati javaslatot benyújtja, kijelenti, hogy úgy Komjáthy, valamint Apponyi Albert gróf határozati javaslatát elfogadja. Hosszasan foglal- kozik a galacz-debreceni afférral, bizonyít- andó, hogy a német nyelv a külügy- szolgálatban nemcsak hogy megenged- hetetlen, hanem egyenesen törvénybeü- köző. Az 1867. évi XII. t. c. 18-ik sza- kasza a paritást rendeli el minden kö- zösknek nevezett ügyben, az 1868. évi 12- t. cikk pedig a magyar általános nyelv- nek használatát a kormányzat összes vá- rosaiban elrendeli. Visszatérve azt a tant, a melyet Tisza hirdet mint nem- zeti egységünkre veszedelmeset és káro- sat. A házat arra kéri, fogadja meg ettől a kormánnytól, a mely a nemzet ellensége a költségvetést. (Helyeslés a baloldalon.)

Victorisz Miklós kormánypárti mind- járt előjárójában kijelenti, hogy a költ- ségvetést a kormány iránt való bizalm- ból elfogadja. A tót nemzetiségi kérdés- sel foglalkozik, és arra a következtetésre akar jutni, hogy a mi tótjaink nem in- klinálnak a pánszlávizmusra. A tót nem- csak hazáját, de nemzetét, a magyar nem- zetet is szereti és hozzája ragaszkodik. A pamalörvizitikus mozgalmak a negyve- nes esztendőkre vezethetők vissza. Azelőtt nem is ismerték. A mozgalmat néhány sorsával elégedetlen professzor csinálta.

Sághy Gyula a költségvetés ellen beszél hosszasan, egészen az ülés végéig. A vitát hétfőn folytatják.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Vármegyei közgyűlés.** Domahidy Elemér főispán tegnap adta ki a meg- hívást Hajdúvármegye június 2-án d. e. 9 órakor tartandó rendkívüli közgyűlé- sére. A tárgysorozatban 39 ügy szerepel, amelyek nagyobb része nem jelentékeny. Van azonban több fontos alispáni elő- terjesztés, néhány bizottsági jelentés, kü- lönböző ügyekben kilenc vármegyei átirat társvármegyeiktől. Végül hajdúvármegyei vá- rosok és községek ügyei, határozatai, szabályrendeletei, gyámpénztári számadá- sai és előterjesztése kerülnek elinté- zésre.

EGYHAZ és ISKOLA.

Az ev. ref. leánynevelőintézet tanító- női képesítője. A Dócy-intézet tanítónő- képződjének képesítő vizsgálatai tegnap befejeződtek. Az eredménnyel mindkét fél meg lehet elégedve. Tegnap délután bucsuünnepély keretében hirdették ki az eredményt, a mely szerint negyvenkét vizsgázó közül kilencen nyertek kitünté- tessel tanítónői diplomát. Grünwald Alice, Bordács Eszter, Panthó Vilma, Dócy Irén, Nagy Erzsébet, Felér Margit, Szilágyi Julia, Dongyel Ilona. Az ünnepélyt ima

és ének nyitotta meg, amely után a nő- vendékek elbucsuztak tanáraiktól. E bu- csu szavakra Balogh Ferenc theologiai tanár felelt életbölcsezzeti példákkal telt beszéddel, amelyben oktatást ad az iskola falai közül kikerülő növendékeknek, mondván, hogy bárhova is vesse őket az élet, ez az oklevél erős fegyver lesz ke- zükben az élet gondjainak elviselésére.

A nőegyleti árvaház vizsgája. A deb- receni jótékony nőegylet árvaházában tegnap tartották meg az évvizgá- latot, melyen Csiky Lajos theologiai ta- nár elnökölt. A nőegylet részéről meg- jelentek Veresné Szathmáry Teréz elnök, S. Szabó József tanár tb. titkár, Konez Ákos tb. tanácsnok, titkár és az érdeklő- dő vendégek sokasága.

Évvizgáó ünnep. A polgári fiúiskola ma vasárnap délelőtt 11 órakor tartja évvizgáó ünnepélyét a kereskedő társulat dísztermében; melyre az iskolafentartó kereskedő társulat elnöksége ezuton is meghívja a társulat tagjait, választmá- nyát, az iskola felügyelő bizottságát va- lamint az érdeklődő közönséget. Aján- ljuk a polgári iskola gazdag és szép rajz kiállításának megtekintését is, mely tá- jékozást nyújt ezen iskola előhaladásáról.

Bizottsági ülés. Megirtuk volt, hogy az ev. ref. egyház árvaházi bizottsága e hónap 28-án tartja ülését. Ez a határidő azóta megváltozott. Az elnökség a bizott- ság ülésének idejét e hónap 30-án délu- tán 5 órára tűzte, amikor a már emli- tett ügyeket fogják tárgyalni.

Iskolai vizsgálat. A helybeli gör. kath. elemi iskolában az évvizgáó vizsgálat ma délután 3 órától történik, melyre a szü- lőket és érdeklődőket tisztelettel meg- hívja az igazgató.

Budapesti levél.

Irta: Fehér Jenő úr.

A fővárosból lassacskán menekülni kezd mindenki, aki csak teheti. Lepteink alatt érezzük, mint puhul meg az aszfalt a nap tüzeiben. A korzók közönsége szemlátomást ritkul s a szép asszonyok most valamelyik fürdőhely eszplanádján mutogatják asukat a toilletteket, amelye- ket a Kossuth-Lajos utca ifjusága an- nyiszor kísért sovár tekintettel.

A kő színházak konganak az üres- ségtől. Jól teának, ha követnék a nem- zeti színház példáját, amely már nyá- ralni küldte művész gárdáját. Ez a gárda meg is érdemelte a pihenést s direktora büszkeséggel tekinthet vissza az elmúlt szezon sikereire.

A bikaviadaloknak sines már kö- zönségük, s azok a kevesen, a kiket ezek az akrobata mutatványok még ér- dekelnek, füttyszóval kísérik anyájas bi- kák enyelgését. A torádorok felsülését előre láttam. Az ilyen speciális nemzeti játékot nem lehet átplantálni idegen földre. Spanyol milien, spanyol publikum és — vér kell hozzá. Igenis; vér. Ne méltóztassék azért rám fogni, hogy bar- bár vagyok. A bikaviadal csak akkor le- het izgató látványosság, ha vér folyik. Ha vér nélkül intéződik el, tessék el- hinni, végtelenül unalmas. Ott voltam az első viadalon, amikor az arénát mag- nás hölgyeink koszoruja övezte. Meg-

Nagyobb kölcsönöket

Harstein Kálmán

bank ésváltóüzlete Debrecen, Piac-utca 83 szám.

a birtok értékének háromnegyed részéig és a leg- kisebb kamatláb felszámítása mellett gyorsan kieszközöl

figyeltem az arcokat és olvastam a lelkékben. Bizony mondom, senki sem fordult volna el irtózáttal közülrök, ha toreadar a bikába mártotta volna törét, s gőzölgő vér festette volna pirosrá a porondot. A halálra sebzett állatt össze esett volna, s utolsó hörgését a tömeg szilaj tetszészaja kísérte volna. Emlékszem jól, hogy amikor az egyik bika a délceg viadar gombjába döfte szarvát s a sebesült toreador fellábán ugrált a ketés felé, míg a másikon lassan szivárgot ki a vér, jóleső izgalom ült ki az arcokra. No lám, ilyen a mi közönségünk! Embertelenségnek mondja a vérengzést, de azért éppenséggel nem riadna vissza tőle.

A budapesti királyi ítélőtábla egyik büntető tanácsa egész héten tárgyalta Soós Kálmánnak, a megtévelyedett bírónak a bűnpörét. Az annak idején szenzációs bűnpörnek ma már kevés a publikuma. A bíróság emelvénye előtt ül a kétt vádlott: Soós Kálmán dr. és egykori ügynöke, Sekwarz Ábrahám. Ez utóbbi nem érdekel senkit. Akár ott se volna. Mindenki azt a férfit nézi, aki már ott ülhetne, a honnét ítélkezni fognak fölőtte. Nem tehetek róla, de nagyon tudom sajnálni őt. A mint ott ül fáradtan, görnyedezve és ki akarja olvasni a bírák szeméből az ő sorsát, — igazán szánalmat gerjeszt. Az emelvényen ülők pedig jegyzeteikbe mélyednek, vagy elfordulnak, hogy ne lássák a vergődését annak, akivel hajdanában oly gyakran váltottak baráti kézszorítást. Milyen szomorú találkozás! Leolvassom a szánakozást bírónak arcáról is. Ez az ember megszenvedett már a bűnéért, ha föl is mentik. Ma már csak a gyermekeinek a becsületéért küzd: hogy ne tapadjo hozzájuk fegyház penésze.

Most látám csak, milyen rossz bíró lett volna belőlem! Ugy érzem, hogy minden sajtó ítélet zaklatta volna lelkiismeretemet. Mert hát, ki tudja? Az élet ezer változatában pillanatnyi helyzetek és körülmények összejátéka gondosan rejtegetheti az igazságot a legjobb bíró előtt is. És ebből a szövevényből kihámozni a valót, — nehéz feladat. Egyébként, várjuk be az ítéletet.

Krónikámnak, ime a végére értem, s a magas politikáról még egy kukkot se szóltam. De vajjon kit is érdekel ebben a hőségben a politika? Kivettük belőle a részünket annak idején, ma a legadázabb parlamenti harc is fásult kedélyekre talál. Az ebéd utáni fekete kávé szűresülgetése közben ásitozva beszélünk róla. Jobb is. Bizzuk azokra, akik az ország dolgait intézik.

H I R N E K,

Nyári séták.

— Siketnémák iskolája, — nőegyleti árvaház. —

A türelem, emberszeretet és tudás hármasságával megnyitni a lezárt ajkakat, világot építeni az eddig hallgató lelkekbe csodálatos és fontos munka. A lezárt nyelvet megszólaltatni, a némákat beszédessé tenni nehéz, szervezetromboló fáradozás, de e fáradozás nyomán felszakadnak a hála, elismerés és a boldogító öntudat harmas virága.

Ma délelőtt lesz a siketnémákat gyámolító egyesület iskolájának vizsgálata. Ezt az iskolát az emberszeretet hozta létre az emberiség szerencsétlene védelmére. Társadalmunk szívébe és gondjaiba

fogadva a nagy eszmét, szeretettel támogatja és támogatja ezt az intézetet és mi hisszük, hogy nem fog szünetelni buzgalma a jövőben sem.

Mutassuk ki érdeklődésünket azáltal is, hogy hallgassuk meg a siketnéma gyermekek vizsgálatát. Meg láthatjuk itt, hogy mit művelt e szerencsétlen gyermekek eszén és lelkén az emberszeretet két hivatott apostola. Meg fog telni szemünk könyekkel az örömtől az eredmény láttára, már most is a munka kezdetén. Látni fogunk örvendező gyermekarcokat, kik azelőtt lezárt ajkaikkal szólni sem tudtak és ma megnyitott ajkakkal mondanak hálát megmentésükért.

És mivel az egyesület nemes célját anyagi eszközök nélkül nehezen érheti el, támogassuk filléreinkkel a siketnémák ügyét. A legkisebb adomány is hozzájárul azok megmentéséhez, akik az emberi szeretet verőfényé nélkül elvesznének a társadalomra nézve.

A Peterfia utca végén van a debreceni jótékony nőegylet árvaháza, mely az egylet mostani elnökének Veressné Szathmáry Teréz urasszonynak kitartó buzgalomból és áldozatkészségéből jött létre. Az intézetben husz árvát találtam, arcukon az egészség rózsájával. Husz élet van itt megmentve. A szegény gyermekek bizonyára elpusztultak volna, ha az irgalom angyalai karjaikba nem veszik őket. Ma a szeretet ad irányt jövőjüknek és ugyancsak a szeretet védelme alatt nem ismerik az árvaság nyomasztó terhét. Erkölcöt, munkaszeretetet tanulnak ott és erős erkölcsi érzéssel lépnek ki az életbe.

Meglepett az a rend, tisztaság, melyet az árvaházban láttam. A gyermekek a legjobb nevelési rendszerben vannak vezetve. Szerető szív gondolzza őket özv. Kósa Barnáné személyében, ki minden percét árváik testi gondozására és lelki tehetségeik nemesítésére fordítja. Jó választást tett a nőegylet elnöksége, midőn ezt a jólelkű urasszonyt alkalmazta az intézet felügyeletéhez. Az ő vezetése alkalmazta az intézet felügyeletéhez. Az ő vezetése alatt a gyermekek közül sorokkal meglegedni tudó munkás nők válnak bizonyára. Szigorúság vezet a nevelés munkájában, de e szigorúság szeretettel van párosulva és éppen ezért munkája eredményes.

A nőegylet iránt érdeklődő közönség ne sajnálja az időt az intézet megtekintésére. Kiki látni fogja, hogy a nőegylet árvaháza a legtökéletesebben teljesíti fontos hivatását, illesse tehát e sorokban is dicséret a nőegylet érdeme elnökét.

* Domahidy Emér főispán tegnap este Beregszászra utazott Beöthy Pál beregmezei főispánhoz, kinek védősége mellett ma Beregszászon fényes kocsi-versenyt rendeznek. A versenyre a fővárosból s az észak-keleti vármegyék uriköreiből is sokan érkeztek Beregszászra.

* Istentiszteletek. Az ev. ref. egyház templomaiban ma vasárnap délelőtt 9 órakor a következők végzik az istentiszteletet: Nagytemplomban Szele György lelkész. Kistemplomban Simon Imre segédtanár. Újtemplomban Uray Sándor püspöki titkár. Ispótytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész. Csapókerben Kovács János népiskolai felügyelő. Homokkerben szintén lesz istentisztelet a rendes időben. — A róm. kath. templomban a pünkösöd után 4. vasárnap délelőtt 6 órakor miséznek Nyári Ignác, 7

órákor Pákh Emil, 8 órákor egyik kegyesrendi tanár a főgimnáziumi növendékek részére, 9 órákor az ünnepélyes nagy misét Wolafka Nándor dr. püspök. Nagymisén után Pákh Emil prédikál, háromnegyed 11-kor a Svetits sárda növendékei s az elemi iskolások jönnek szent misére, melyet Molnár K. Dezső h. igazgató mond, fél 12-kor miséznek Ruzska Zoltán, délután 3 órákor litánia, utána szent olvasó. — Az ág. hitv. ev. templomban Materny Lajos főesperes d. e. 10 órákor tart istentiszteletet. — A gör. kath. kápolnában 6 órákor reggeli istentiszteletet, délelőtt 9 órákor szentmise, délután 2 órákor rózsafüzér ajtatósság, utána vecsernye.

* Eljegyzések. A debreceni magy. kir. anyakönyvi hivatalnál az elmúlt héten a következők jelentették be eljegyzésüket: Anyok József ev. ref. önálló hentes mester — Kovács Katalin ev. ref. Pongor András ev. ref. asztalos segéd — Nadarasi Mária ev. ref. Kertész Ferenc ev. ref. hintós kocsis — Turi Zsófia ev. ref. Kovács Lajos ág. hitv. ev. államvasuti pályafelügyelő — Szabó Julianna róm. kat. Végh Lajos ev. ref. államvasuti bognár — Lénárt Ilona ev. ref.

* A 7. huszárezred adománya. A II. Vilmos német császár nevét viselő és gróf Zedtvitz Alfréd ezredes parancsnoksága alatt városunkban állomásozó 7-ik huszárezred minden alkalommal megmutatja hogy Debrecen társadalmához kíván tartozni és a társadalom törekvéseit örömmel segíti elő. Ezt bizonyítja ama 100 korona nemes szívű adomány, melyet az ezred a helybeli siketnéma iskola javára kezemhez juttatott és melyhez gróf Zedtvitz ezredes ur 20 koronával, az ezred pedig 80 koronával járult. Fogadják a magasztos ügy nevében hálás köszönetemet. Oláh Károly tanácsnok.

* Petőfi-terem a fővárosi múzeumban. A Petőfi társaság, hivatásához méltóan már megalakulása óta kegyellette, gyűjti a nagy költőre vonatkozó életrajzi adatokat, kéziratokat, könyveket és emléktárgyakat. Amióta a gyűjtéssel Kéry Gyulát bízták meg, a társaság ereklénytara úgy megsaporodott, hogy nagyobb helyiségről kellett gondoskodni. Ebben segítségére jött a társaságnak a fővárosi tanácsa, amely kétségesen bocsátotta rendelkezésére a városligeti volt Király-pavillonban levő fővárosi múzeumnak egyik nagytermét, a hol a Petőfi-ereklényeket már el helyezték, és ezentul ott fogják őrizni mindaddig, amig idővel a Petőfi-ház felépül. A társaság megbízásából Kéry Gyula az eddig gyűjtött összes tárgyakról leltárt készített, és ennek alapján most történt meg az ünnepélyes átadás, melynél jelen voltak: a főváros részéről Kuzsinszky Bálint dr., a fővárosi múzeum igazgatója, a Petőfi-társaság részéről, Herceg Ferenc alelnök, Szana Tamás főtitkár és Kéry Gyula, mint a társaság megbízottja. A fővárosi múzeumot, amely egyike lesz a főváros legérdekesebb látni-valóinak, a nyáron át végkép elrendezik úgy hogy valószínűleg már az ősszel ünnepélyesen megnyitathatják a nagyközönség számára.

* **A fővárosi sajtó köréből.** Budapesti irják nekünk, hogy ottani képviselői és hírlapírói körökben két érdekes lapalakulásról beszélnek. Az egyik hír arról szól, hogy a budapesti Bánffy-párti részvénytársaságot alakít, s átvesz egy elterjedt és már most is Bánffy-párti napilapot, mely hivatalos orgánuma lesz az új pártnak. A részvénytársaságra — hír szerint — már nagyban folynak az előjegyzések, melyek iránt általános érdeklődés nyilvánul, az új párt híveinek táborában, a kik Szemere Atilla volt országgyűlési képviselőt szemelték ki a lap szerkesztőjévé. Egy másik, új politikai napilap alapításáról is beszélnek, s ezzel Porzolt Kálmán, a Napszínház volt igazgatójának és Lipcsey Ádám, az ismert publicistának nevét hozzák forgalomba. Mindkét lap alakulását az őszre várják.

* **Kereskedő ifjak asztaltársaságának hányversenye.** Szép erkölcsi és anyagi nyereséggel zárta le a kereskedő ifjak tegnap este rendezett hányversenyük mérlegét a résztvevő közönség páratlan érdeklődése mellett. A szereplők igazán rázolgáltak a tapsokban kifejezett elismerésre. Szép sikert aratott Rózsa Ilonka k. a. a Rabasszony drámái előadásával. Klein Ilonka k. a. élvezetes percekkel szerezett a közönségnek a Szerenád című monolog bájos bemutatásával. Nuszbaum Szeréna k. a. a Mézesetek előadásával lebilincselte a hallgatóságot — ebből különben Kálmán Lajos ur is kivette részét. Majd Kardos Samu ur élvezetes zeneszámai után a Magyar testvérek megadták a jelt a táncra, melynek csak a pirkadó hajnal vetett véget.

* **Személyi hír.** Kiss Áron ev. ref. püspök tegnap este 10 órakor hazaérkezett Máramaros-Szigetről, ahol az érettségi vizsgálaton elnökölt.

* **Esküvő.** Diszes esküvő színhelye volt tegnap délután 4 órakor a református nagytemplomban. Ladányi Ferenc kereskedő vezette oltárhoz Balogh István bájos leányát Irénkét. Az egyházi kötést Szele György lelkész végezte.

— **Választmányi ülés.** Tegnap délelőtt 11 órakor ülést tartott a Debreceni kereskedelmi Csarnok választmánya. Az ülés tárgysorozatának főbb pontjai a Csarnokhoz intézett beadványok és átiratok s az újabb tagfelvételi kérelmek elintézése voltak.

* **Bravó Japán!** Ez a kiáltás, amely a világ csaknem minden táján hallatszik most, a napokban elhangzott — Oroszországban is. Hogy micsoda ribillió támadt erre a kiáltásra, azt elképzelhetjük. Az érdekes jelenet egy estélyi alkalmával történt Orosz-Lengyelországban, Lubbin városban. Az esetet következőképen jelentik:

Lubbin városban az orosz hivatalnokok nagyszabású ünnepélyt rendeztek melynek az volt a célja, hogy a háborúban elesett katonák családja számára gyűjtést kezdeményezzenek. A ünnepélyt mozgatóképek bemutatása előzte meg; így akarták a csaták borzalmasságát a vendégeknek bemutatni. A képek valóban jók és megkapók voltak, de egyszerre valami kis baleset történt: a vilamos világítás hirtelen sötétítőköt mondot teremben sötétség támadt. A nagyszámú közönség nem ijedt meg, türelmesen várt

egy két pillanatig; ekkor azonban váratlanul egy hatalmas terjedelmű hang elkialtotta ezt:

— Bravó Japán! Éljenek a japánok! Le a cárral és az orosz hadsereggel!

A kiáltás leirhatlan hatást keltett. Mindenki megdöbbsent s egy-két hivatalos személy dühösen felpattanva a helyéről, a sötétben orditozni kezdett. Csak hogy Orosz Lengyelországban, mint minden leigázott földön, ádáz gyűlölettel viselték a nép a cár iránt.

Amikor az a vakmerő hang ilyen tüntető kiáltást hallatott, az előbb meglepett közönség, most lelkesen ismételte a Japánt dicsőítő szavakat. Csakhamar az egész terem visszhangzott a kiáltásoktól:

— Bravó Japán! Le a cárral!

Amikor hirtelen ismét világosság támadt, az egész közönség állva tüntetett Japán mellett.

Mi sem természetesebb, minthogy egy óra múlva sokkal kevesebben voltak az ünnep a vendégek és — sokkal többen a börtönökben a letartózottak.

* **Magyar Testvérek bucsuja.** A Magyar testvérek pompás, szívet rikató, szívet vidámító édes-bus magyar muzsikáját hónapokig nem fogja élvezni a debreceni közönség, ha csak nem megy nyaralni Tatra-füredre, a hol Magyariek a nyáron játszani fognak. Magyariek ma este bucsuznak el tőlünk az Arany Bika kávéházban. Bizonyára érzékeny lesz a bucsu s rengeteg számú közönség gyűl oda hogy még egyszer amugy isten igazában élvezze a zamatos magyar zenét, melynek Magyar Kálmán és Imre igazi mesterei. A Magyar testvérek zenekarokkal hétfőn utaznak el Tatra-füredre, hol a fürdő-évad végéig maradnak.

* **Kigyó királynő az angol táncosné.** Arra a hírre, hogy új tavok mutatkoznak be, tegnap este zsúfolásig megtelt az Angelotti-mulató. A két új szám valóságos szenzációs meglepetést keltett. Van Drey kisasszony a kigyó királynő páratlan testhajlékonyságával, kigyószzerű s a mellett pliszikusán szép mutatványával zajos tetszést aratott. Még fokozódott a hatás, mikor the last not least Mirtley az angol táncosné lebbent a színpadra. Igazán rendkívül ügyes és graciózus. Óriási sikere volt. A már ismertek közül tegnap is ámulatba ejtette az előkelő közönséget a két Arbras csodálatos erőművészetével, nagyon tetszetek Sarkadi pompás új számai s az egész személyzet hozzájárult az est sikeréhez.

* **Megnémult az ütéstől.** Nagy József pécsi szabadalmaztatható azt az elmés, de a büntető törvény szakaszába ütköző találmányát, amely Nagy Gábort megfosztotta ékesszólásától. A dolog úgy történt, hogy a két Nagy szóváltásba bocsátkozott. A szóváltás hevében az egyik nagy, kinek keresztnéve József, úgy ütötte fejbe a másik Nagyot, kinek keresztnéve Gábor, hogy ez utóbbi elvesztette hangját és eszméletét. Nagyot, a Gábort a köz-kórházban ápolják. Ha Nagy József nem monopolizálja ezt a találmányát, úgy az anyósoknak — bealkonyult.

* **Nagy ékszerlopás.** Novák Károly bécsi ékszerésznek Bécs egyik legforgalmasabb utcáján levő ékszerkereskedésébe a napokban ismeretlen tettesek betörték

s elvittek 63 drb. arany gyűrűt, 16 drb. ezüst gyűrűt, 3 ezüst karperecet, 1 arany gombot, egy nyaktűt, 1 ezüst kulcstartót, 13 ezüst órát, 54 aranyfülbevalót és 500 korona készpénzt. Annyi volt csak megállapítható, hogy a tettesek Debrecenen utaznak keresztül s pár pernyi ittlétüket arra használták fel, hogy több értéktárgyat elzalogosítottak. — Ez első nyomok rávezettek a tettesekre, kiket Laky Mihály és Csepri Alajos személyében Budapesten is tartóztattak. Az ékszerek legnagyobb részét megtalálták nálok, azonkívül, mintegy ezer koronát készpénzt.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Pástyán Béla ev. ref. 20 hónapos, Borsos Juliánna ev. ref. 2 éves, Nagy Róza ev. ref. 4 hónapos, Lenka Ferenc gróm. kat. 58 éves, Moyrim Vilmos róm. kat. 37 éves.

* **Szerencsétlenül járt napszámos.** Nagy Gábor a Hrabécy féle gőzmosótelepen voltak alkalmazva. Tegnap délután éppen a ruhaszárító gép tisztításával volt elfoglalva, midőn a gép — nem tudni kinek a vigyázatlansága folytán elindult és Nagy Gábor jobb karját a szó szoros értelmében összeroncsolta. Kiszállították a köz-kórházba, hol Orosz László rendőrfogalmazó megjelent, azonban Nagy Gábort kihallgatni nem tudta, mivel épp akkor altatták el. A szerencsétlenül járt napszámosnak jobb karját tőből fogják levágni s így egész életére nyomvél marad.

LETZTER JOZSEF fényképész-
festészeti és fénykép-nagy-
tási műterme Piac-utca 44.
dr. Ujfalussy-ház Állandó
fényképkiállítás a műterem
kapubejratá nál levő kina-
katban.

Válódi Panama kalapok 2
frt. 50 Feketnél.

Könyvedvelők figyelmébe. Egyes-
sület saját könyvtárak, vagy egyes köny-
vek bekötését, passepartoutkat, valamint
disz munkákat is jutányos árban készí-
Antalfy Ferenc könyvkötő bődíszműves
Piac utca 31 a városházzal szemben.

**Piac legélénkebb helyén egy üz-
lethelyiség kiadó. Cim megtudható a
kiadó hivatalban.**

x **Befőtőkötözés** legfinomabb angol
pergament (dólyag) papír ívekben 100
ivenként 3 koronától 6 koronáig. Gazd-
asszonyoknak legalkalmasabb felvágva
100 drb. dobozban legjobb minőség 70 és
80 fillérért kapható Pongrácz Giza pa-
pirgyári raktárában Debrecen Ugyanaz
Schoenfeld-féle olajfestmények, ecsetek,
vásznak a legjutányosabb árakban.

EGYLET

**A Debreceni Dalegylet t. működő tag-
jait felkérem a ma délután a Kossuth-
utcai temetőben tartandó Fazekas emlék-
oszlop leleplezési ünnepélyen teljes számban
való megjelenésre, gyülekezés egyleti
lanttal Kossuth-utcai templom előtti tér.
— Indulás d. u. fél 3 óra. Govrik h-
titkár.**

Adományok. Köszönettel nyugtázom a siketnémák iskolája részére érkezett következő adományokat: Kárász község 99 fill. Simon Imre 1 K, Rózsa Lajos 4 K, Balog Sándor 2., dr. B. az L. I. ellemi tárgyalásáért megállapított díját, 9 koronát szintén nekünk juttatta. — **Füleky Pál** pénztáros.

A debreceni vaskereskedő segédek nagyfontosságú értekezletre gyűlnek össze ma délelőtt fél 10 órakor a kereskedő ifjak társulatának helyiségében. Ugyanis a kereskedő segédek országos nyugdíj egyesülete megalakult s ezen humánus intézmény kötelékébe, mindannyian be kell jutniuk lépni s ezzel a debreceni helyi fiókot megalakítani.

Az alapszabályok, más szakmabeli tagok feltételét sem zárják ki, ugyanezen az értekezleten bármely komoly érdeklődőt szívesen látnak.

Az értekezletet, Györfly Aladár és Sesztina Jenő urak fogják vezetni.

Az állami tisztviselők országos egyesületének intézményei. A nagyközönséget általában de főképen a tisztviselőket közelebből érdekli üdvös szervezkedésről tanuskodik ama 3 rendbeli alapszabály tervezet, melyet az állami tisztviselők országos egyesülete küldött a napokban az állami tisztviselők debreceni és hajdúvármegyei vidéki körének. — Régen hangoztatott vágyak nyerne kielégítést, ha ezek a tervek megvalósulnak.

A tisztviselők anyagi helyzetének javítását célzó hitelszövetkezetek felállításáról van szó s így köteleességünknek tartjuk a közfigyelmet különösen a tisztviselők részéről a dologra irányítani.

A tervezet I. része a m. kir. kormány támogatása, felügyelete és ellenőrzése mellett megalakítandó központi hitelszövetkezet (Budapesti székhelyű) alapszabályait tartalmazza. E szövetkezet támogatása céljából a m. kir. kormány az állami ingó vagyontól kamatmentesen 1000000 (Egy millió) korona összeget tesz le a biztosítéki alap javára, oly formán, hogy ezt az összeget csak akkor tartozik a központi hitelszövetkezet visszafizetni, amikor a biztosítási alap a 2000000 (Két millió) koronát megérik, s ezt is csak 40 egymásután következő év alatt 25,000 koronás részletekben.

A II. rész a vidéken (megyéenként) felállítandó hitelszövetkezetek alapszabály tervezete. A vidéki hitelszövetkezetek az üzletkörtekintetében a központi hitelszövettel kapcsolatot és érdekközösséget létesítenek. A szövetkezet tagja lehet a tervezet értelmében minden állami, köztörvényhatósági, államilag segélyezett közigazgatási vagy felekezeti tisztviselő, alkalmazott és nyugdíjas, a cs. és kir. hadsereg, a m. kir. honvédség és csendőrség tisztjainak, illetve az összes itt felsoroltaknak özvegyei. Tagja lehet még a szövetkezetnek mint jogi személy, minden olyan egyesület mely köztisztviselőkből alakult.

E hitelszövetkezetek célja tagjainak hiteligenyét jutányosan kielégíteni, benők a takarékoság iránt hajlomot ébreszteni, részükre életbiztosítási üzletet díjtalanul közvetíteni és általában a tagok anyagi helyzetét javítani.

Üzletágai pedig: egy év alatt visszafizetendő előlegek adása, 20 évig terjedő törlesztési idő tartamra kötvénykölcsönök adása,

folyószámla kölcsönök adása, betétek gyümölcsözletése,

ingó és ingatlan dolgok megvétele eladása stb.

A III. rész az állami tisztviselők országos egyesületének kölcsönös biztosító szövetkezetéről, szól vagyis ennek alapszabályait tartalmazza. Ez a biztosító szövetkezet mintegy kiegészítő részét fogja képezni a hitelszövetkezetnek s célja a lehető legmérsékeltőbb díjételek mellett életbiztosítási szerződéseket kötni, a tisztviselők családtagjait, özvegyeit, árváit segélyezni s árván maradt szegény sorsú leánygyermeküket férjhezmenetelük esetére megfelelő anyagi támogatásban részesíteni.

Mindezek oly szép és reális törekvések, hogy méltán tarthatnak számot tisztviselőink részéről az érdeklődésre és pártolásra.

TAVIRATOR.

A vasutasok pöre.

Budapest, jun. 25. A tizenhárom vasuti bizottság ellen sajtó útján elkövetett izgatás miatt emelt vádat az ügyészség. A törvényszék vádtanácsa ma hat vasutas ellen megerősítette a vádat, hétel s en kben pedig elejtette. A védők föllebbezték.

Holozsvár, jun. 25. A törvényszék vádtanácsa dé ma került a helyi vasutasok ügye. A vádtanács nyolc vasutas ellen megszüntette az eljárást.

A japán-orsz háboru.

Tokió, jun. 25. Togo tengernagy jelenti; csőtörtőkön ütközet volt Port-Arthurnál, amikor is az egyik csatahajó, mely a Bereszvizet mintájára volt épülve elsüllyedt. Egy a Szebasztopol mintájára készült csatahajó és a Dianna formájára készített cirkálóhajó harc képtelen lett. A japán hajók lényegileg épen maradtak.

Tokió jun. 25. Portartur kikötője a japánok kezébe kerül. A délfelé nyomuló orosz csapatok már belátták, hogy Port-Arthur erőssége teljes menthetetlenség előtt áll, éppen azért visszavonultak még pedig a legnagyobb rendetlenségben Dasicsao felé.

London, jun. 25. Koreában a háboru kisérőjeként kiütött a korela. Maga az igazságügyminiszter is megkapta a betegséget.

Liaojang, jun. 25. A japán seregek győztesen nyomulnak mindinkább előre. Eppen ezidejűleg szállották meg Kaiuesut.

Gabonatözsde.

Budapest, június 24. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt rányzat mellett 23,000 métermázsra került forgalomba 5 fillérért, a zárletnál gyöngén tartott áron. Egyébb gabonák nemek változatlanok. Idő szép.

Buza áprilisra	8.93—94
„ októberre	6.70—71
Rozs áprilisra	6.08—09
„ októberre	5.17—18

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Észségi hatóság által megvizsgálva.
Eg onyítvány kelt Bécsben 1887. jul 30-án
Biz

Kalodont

nélkülözhetetlen
fogtisztító szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egész ségünk fentartásánál nem nélkülözhető fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevese leesen gyomorbetegségek hátríthatók el az által. Annál sikeresebbnek bizonyult a „Kalodont” mely az antiszeptikus hatással fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitérően egyesül.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debrecen, kistemplom bazár

Raktárra érkeztek

Francia batist — Zephyr

Mosó grenadin.

Angol ruha vásznak

Himzett és átört batiszt.

Mosó kretonok.

Óriási választék!

Felfuvódás,
felfajás
erős szívdobogás
álmatlanság
hányás

rossz gyomornak a
következményei,
melyre vigyázni
kell. Ezek ellen Ro-
hiti Tempel forrás
vizet igyunk. A
Styria forrás erősebb.

Hoffman Józsefnél

BU DAPEST, Báthory-utca 8.

706 ikt. szám.

sdgt.

Loárverési hirdetmény

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesből az alább felsorolt loanyag tolyó év július hó 14-én árverés útján a helyszínén eladásra kerülés pedig:

9 drb 4 éves herélt.

18 „ 3 „ „

10 „ 2 „ „

3 „ 1 „

21 „ anyakanca

11 „ 4 éves kanca

37 „ 3 „ „

2 „ 1 „ „

20 „ különböző koru használati nyerges és igásló.

Az árverés kezdete reggel 9 órakor lesz. Az árverési feltételek a helyszínen fognak a közönségnek tudomására hozatni.

Mezőhegyes, 1904. június, hó

M. kir. áll. ménesparancsnokság:

144

1904. Vkgy.

2841

Hirdetmény.

Hajdunánásváros képviselőtestülete egy szegényház építését határozván el ama felépítésére árlejtés hirdettetik és az árlejtés határideje 1904. július 10-én délelőtti 10 órája a városháza nagy termében kitűzetik a terv és költségvetés polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Hajdunánásváros képviselőtestületének 1904. június 12-én tartott közgyűléséből.

Csohány
polgármester.

Tenke

Biharmegye.

Legelősből és leghatásosabb vasas fürdők egyike, a női betegségek- és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására Prospectust kézséggel küld a fürdő-igazgatóság.

Erdő-Bénye

gyógyfürdő

Zemplénvármegyében

A fürdőidény május 23 án kezdődik és tart szept. 15-ig.

Hatása: gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva kitűnő a nő betegségeiben, sápkorban, idegbántalmakban, görvénnyel, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és malarikus ajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az az újonnan fölépült fürdőházban, 20 fürdőszobában 4 porcellán- 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve. Mendenkivül négy ki-ebb szoba a hidegvíz-gyógy-módhoz rendeztetett be 2 káddal, 2 ülőkáddal, eljes zuhanykészlettel, izasztó kamarával, 2 pako ágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges készletekkel. Használhatók iszap-, sós- és villám fürdők masszázs-, izasztó és hidegvíz-gyógy-mód. vé-gyógy-módhoz mindféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségen s lakásokon kívül esinos berendezéssel s villamos csengővel ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szórakozásra-bizolgnak: esinos ét-tánc-, olvasó- s nőiterem könyvtár, hírlapok, biliárd, társas- és torna-játékok, naponkint kétszeri törzene. Terjedelmes, árnyékos erdei sétautak. Kápolna. Fürdő-vendéglős Runyaszóky József Varanórol. Az étkezés olcsó és kifogástalan. Az izraelita vendéglős esinos, új verendés épületben van elhelyezve. Hasi-gyógytár, posta és telefon állomás helyben van. Sörgönyök Erdőbenyére című nők, ahol táviró állomás van Vasuti állomás: Személyvonatokhoz Erdő-Bénye fürdő. Gyorsvonatokhoz: Liszka. Telepva a honnan és hova jutányos bérkoosi-berendezés van berendezve Fürdőorvos: Asztalos Kálmán dr. Erdő-Bényéről. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál.

A fürdőigazgatóság.

Fényképező gépek s minden hozzá való kellékek. — Teljes Lawn tennis és lovagló felszerelések. — Mindennemű utazási cikkek és bőrök. — Solingeni zsebkések és ollók. — Férfi ingek, kalapok, nyakkendők nagyválasztékban kaphatók

Borsos Kata

műipar- és férfi divat üzletében

Debrecen, városház.

Telefo.
186

Szakemberi munka mégis a legelősből Vil-lam mű berendezések kizárólag FÖLDVÁRY L. debreceni első electro-mechanikus készít a legértékesebben Kossuth-utca 1 sz. az udvarban. Új berendezésnél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan rendben tartás, villamos műszerek, telefonok, villamos házi-esengők felszerelése és villamos zseblámpák raktára. villamos házi-esengők és telefonok jó karbantartásá évi három koronától feljebbv aldom.

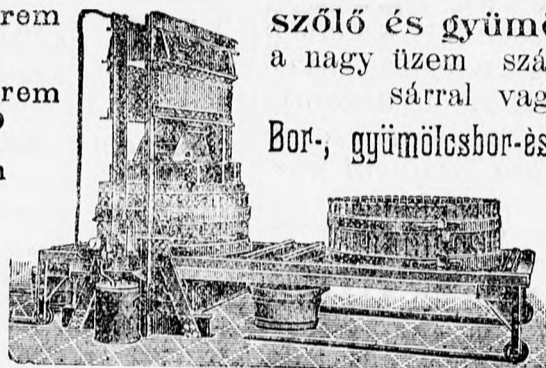
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Aranyérem
Pozsony 1902

hydrau-
likus
sajtóért.

szőlő és gyümölcsmüst sajtolására a nagy üzem számára, 2 kitolható kossárral vagy 1 kossárral.

Bor-, gyümölcsbor-és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajára Hercules-nyomóró szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-órlókat, bogyzógépeket,

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jóállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH P. és T. A., BÉCS, III

különlegességi gyar gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjagyzék ingyen és bérmentve. Magrendelések idejekorán kéretnek.

Margitfürdő-intézet

DEBRECENBEN.

Uszoda megnyitás

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy kedvező időjárás következtében

fedett és langyos vízzel megtöltöt uszodámat megnyitottam

Az uszás tanítást Letenyei János szakavatott uszó mesterem végzi.

Az uszoda mindennap Reggel 6 órától 9 óráig. Férfiak.

„ 9 ó. déli 12 „ Nők

Délután 1 ó. esti 8 „ Férfiak

részére áll rendelkezésre.

Idény bérlet-jegy — Személyenként 14 korona.

Minden bérlő egy saját uszó ruhát és lepedőt köteles magával hozni vagy annak gondozását az uszó mesterre bízni.

Az uszás tanítás iránt kérem az uszó mesterhez fordulni.

Szives látogatást kér tisztelettel:

a tulajdonos.

NOXIN

Cipő crème

(törvényileg védve)

sevrő és kid box-kalf-bőr fényesítéséhez. a bőrt puhítja és vizhatlanná teszi, annak tükröződést kölcsönöz. Kapható drogériákban, jobb cipőüzlet, bőrkészítés, festék és fűszerüzletekben.

„URA NOS“ vegyészeti gyár
HOCHSINGER TESTVÉREK.
Budapest, VI 5. Rózsa-utca 8.

Legrégibb és legnagyobb butorraktár DEBRECENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

Killer Ede

butorgyáros, es. és kir. udvari szállítónál
DEBRECEN,
főpiac, a főtörsdével szemben kaphatók, holgy a legszerényeb mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések sédiszítések kifogástalanul esz. közöltetnek.

Kertek kiültetési ideje megérkezvén elhivom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kidogdolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak esetleg ki is ültetnek. Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paczelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

Összeállítás! Képzőművészeti
Saját érdekében hírességei kizárólag
LEOPOLD GYULYI
hirdetést irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 64.
Századvények kiadására

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévízi gyógyfürdő, párálan gőzfürdővel, legmodernebb tusfürdővel, pompás ásványviz-szódákkal, kő- és kádfürdővel.

200 kényelmes lakosztóval.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

REPARATOR

1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA - GYÓGYSZERTÁR,** Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSEI
• ELŐZÉKENYSÉGI •

BZERENŐSE-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

110.000 sorsjegy, 55.000 nyer. — Nyeremények összege 14.459.000 korona.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses záloglevél-kölcsönöket, melyek után

Méret	2% lemondású
50 óra a tőke 5.50%-a	50 óra a tőke 5.50%-a
25 : : 5.50%-a	40 : : 5.50%-a
10 : : 5.50%-a	30 : : 5.50%-a
5 : : 5.50%-a	20 : : 5.50%-a

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

Szállító: SIMON PÁL
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 25. SZ.

100 szoba 2-70 k-tól fejébb kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdő, elegáns kávéház, étterem és szobák a házban. Világos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON

IRÓGÉP
ÚJ MODELLJE
megjelent!
PROSPEKTUST KÜLD

GLOGOWSKI ÉS TÁRSÁ
BUDAPEST
ANDRÁSSY-ÛT 12.

Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a **CZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL

Vidéknek kedves társasági helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem
Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Kétféle magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBAU” egyedül kimerése.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol amely azonnal eltávolít minden szepőt, májfoltot, pattanást, mitesszert stb. és az arcnak üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. Hölgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.- K. hozzá csorpa-szappan 1.- K. puder 2.- K.

Postai átvételre ápostva.

Főszékhely: **Balassa Kornél** Gyógyszertára: Budapest — Erzsébetfalva.

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legkisebb gyógymód: asthma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrbaj, szélhűdés, elmezavar stb. ellen.

Megalapítója és egyedül képviselője:
Dr KOVÁCS J. fővárosi orvos.
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 18. SZ. I. EM.

Versenyen kívül olcsó árak!
Elsőrangú angol és francia női ruha-kelme-különlegességek áruház

LEON ÉS OLÁI

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Mintákat az ország minden részébe ingyen és bérmentve küldenek

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST V., Lipót-körút 7.

Benzin- és petrolin-motorok

Szívógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel. Ezernyi berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kezvező üzleti feltétel.

BÉCS
Dresdnerstrasse 70-80.

Benzin- és petrolin-lokomobilok